ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 21ης Φεβρουαρίου 2013 *

«Κοινωνική ασφάλιση — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 — Άρθρα 72, 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 79, παράγραφος 1, στοιχείο α' — Οικογενειακά επιδόματα για ορφανά — Συνυπολογισμός των περιόδων ασφαλίσεως και απασχολήσεως — Περίοδοι που συμπλήρωσε ο επιζών γονέας σε άλλο κράτος μέλος — Άρνηση λήψεως υπόψη»

Στην υπόθεση C-619/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ που υπέβαλε το tribunal du travail de Bruxelles (Βέλγιο) με απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Νοεμβρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Patricia Dumont de Chassart

κατά

Office national d'allocations familiales pour travailleurs salariés (ONAFTS),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič, πρόεδρο τμήματος, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (εισηγητή), C. Toader και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: V. Tourrès, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Νοεμβρίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η P. Dumont de Chassart, εκπροσωπούμενη από τους F. Hachez και T. Delahaye, avocats,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις L. Van den Broeck και M. Jacobs, επικουρούμενες από τους J. Vanden Eynde και L. Delmotte, avocats,

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τον Sitbon, καθώς και από τις M. Veiga και S. Cook,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους V. Kreuschitz και G. Rozet,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 72, 78, παράγραφος 2, στοιχείο β′, και 79, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98, του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1998 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της P. Dumont de Chassart και του Office national d'allocations familiales pour travailleurs salariés (ONAFTS) (στο εξής: ONAFTS), με αντικείμενο την άρνηση του δεύτερου να της χορηγήσει, για τον υιό της, οικογενειακό επίδομα για ορφανό τέκνο.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι, για την εφαρμογή του κανονισμού αυτού, ως «μισθωτός» νοείται κάθε πρόσωπο το οποίο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που καλύπτονται από τους κλάδους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται στους μισθωτούς.

4 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, που επιγράφεται «[κ]αλυπτόμενα πρόσωπα», προβλέπει:

«1. Ο παρών κανονισμός ισχύει για μισθωτούς ή μη μισθωτούς και για σπουδαστές, που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη ή απάτριδες ή πρόσφυγες που κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους, καθώς και για τα μέλη της οικογένειάς τους και για τους επιζώντες τους.

2. Ο παρών κανονισμός ισχύει για τους επιζώντες των μισθωτών ή μη μισθωτών και των σπουδαστών οι οποίοι είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη, ανεξαρτήτως ιθαγενείας όταν οι επιζώντες αυτοί είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη, ή απάτριδες, ή πρόσφυγες και κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους.».

5 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως:

[...]

γ) παροχές γήρατος·

[...]

η) οικογενειακές παροχές.»

6 Το άρθρο 72 του εν λόγω κανονισμού, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 7 «[ο]ικογενειακές παροχές» του τίτλου του ΙΙΙ, επιγράφεται «[σ]υνυπολογισμός των περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας» και ορίζει τα εξής:

«Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους η νομοθεσία του οποίου εξαρτά την κτήση του δικαιώματος παροχών από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας, λαμβάνει υπόψη, κατά το μέτρο που απαιτείται, τις περιόδους ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας που πραγματοποιήθηκαν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, σαν να επρόκειτο για περιόδους που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός.»

7 Στο κεφάλαιο 8 του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού 1408/71, σχετικά με τις «παροχές για τέκνα συντηρούμενα από δικαιούχους συντάξεων και για ορφανά», το άρθρο 78 του ιδίου κανονισμού, επιγραφόμενο «ορφανά», ορίζει τα εξής:

«1. Ο όρος “παροχές”, για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, σημαίνει τα οικογενειακά επιδόματα και, ανάλογα με την περίπτωση, τα συμπληρωματικά ή τα ειδικά επιδόματα που προβλέπονται για τα ορφανά.

2. Οι παροχές για ορφανά χορηγούνται, οποιοδήποτε κι αν είναι το κράτος μέλος κατοικίας του ορφανού ή του φυσικού ή νομικού προσώπου που βαρύνεται με την πραγματική συντήρησή του, κατά τους ακόλουθους κανόνες:

α) για το ορφανό αποθανόντος μισθωτού ή μη μισθωτού, ο οποίος είχε υπαχθεί στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού·

β) για το ορφανό αποθανόντος μισθωτού ή μη μισθωτού ο οποίος είχε υπαχθεί στις νομοθεσίες πολλών κρατών μελών:

i) σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί το ορφανό, αν το δικαίωμα για μια από τις παροχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 γεννήθηκε κατά τη νομοθεσία του κράτους αυτού, αφού ληφθούν υπόψη, ενδεχομένως, οι διατάξεις του άρθρου 79 παράγραφος 1, στοιχείο α)

[...]».

8 Στο ίδιο κεφάλαιο 8, το άρθρο 79 του εν λόγω κανονισμού, επιγραφόμενο «[κ]οινές διατάξεις παροχών για συντηρούμενα τέκνα δικαιούχων συντάξεων και για ορφανά», ορίζει τα εξής:

«1. Οι παροχές, υπό την έννοια των άρθρων 77, 78 και 78α καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία που ορίζεται κατ’ εφαρμογή των άρθρων αυτών από τον φορέα που είναι αρμόδιος για την εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής και εις βάρος του, σαν να είχε υπαχθεί ο δικαιούχος ή ο αποθανών αποκλειστικά στη νομοθεσία του αρμοδίου κράτους.

Πάντως:

α) αν η νομοθεσία αυτή προβλέπει ότι η κτήση, η διατήρηση ή η ανάκτηση του δικαιώματος παροχών εξαρτάται από τη διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας, η διάρκεια αυτή καθορίζεται αφού ληφθούν υπόψη, εφόσον είναι ανάγκη, οι διατάξεις άρθρου 45 ή του άρθρου 72, ανάλογα με την περίπτωση·

[...]».

9 Κατά το παράρτημα VI του ίδιου κανονισμού, σχετικά με «[ε]ιδικές περιπτώσεις εφαρμογής των νομοθεσιών ορισμένων κρατών μελών»:

«Α. ΒΕΛΓΙΟ

[...]

7. Για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 72 και του άρθρου 79 παράγραφος 1 στοιχεία α) του κανονισμού, λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι απασχολήσεως ή/και ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, στην περίπτωση κατά την οποία, δυνάμει της βελγικής νομοθεσίας το δικαίωμα επί των παροχών υπόκειται στην προϋπόθεση της εκπληρώσεως, για μια ορισμένη προηγούμενη χρονική περίοδο, των προϋποθέσεων οι οποίες γεννούν δικαίωμα οικογενειακών επιδομάτων στο πλαίσιο του καθεστώτος των μισθωτών εργαζομένων.

[...]»

10 Το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97, που έθεσε τους γενικούς κανόνες περί του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως, ορίζει, μεταξύ άλλων:

«1. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, στο άρθρο 38, στο άρθρο 45 παράγραφοι 1 έως 3, στο άρθρο 64 και στο άρθρο 67 παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού, ο συνυπολογισμός των περιόδων ενεργείται κατά τους ακόλουθους κανόνες:

α) στις περιόδους ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους προστίθενται οι περίοδοι ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία κάθε άλλου κράτους μέλους κατά το μέτρο που η επίκληση αυτών είναι αναγκαία για να συμπληρωθούν οι περίοδοι ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους για την κτήση, τη διατήρηση ή την ανάκτηση του δικαιώματος επί των παροχών και υπό τον όρο ότι οι περίοδοι αυτές ασφαλίσεως ή κατοικίας δεν συμπίπτουν. [...]

[...]»

Το βελγικό ρυθμιστικό πλαίσιο

11 Το άρθρο 56bis, παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων της 19ης Δεκεμβρίου 1939, περί οικογενειακών επιδομάτων των μισθωτών (στο εξής: κωδικοποιημένοι νόμοι), προβλέπει ότι στα ορφανά τέκνα χορηγούνται οικογενειακά επιδόματα με τον συντελεστή που προβλέπεται για τα ορφανά, κατά τον χρόνο του θανάτου ενός εκ των γονέων, είτε ο αποθανών είτε ο επιζών γονέας πληρούσε, κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών που προηγήθηκαν του θανάτου, τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση τουλάχιστον έξι μηνιαίων κατ' αποκοπή επιδομάτων δυνάμει των προαναφερθέντων κωδικοποιημένων νόμων.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

12 Η P. Dumont de Chassart, είναι Βελγίδα υπήκοος, χήρα του G. Descampe, επίσης Βέλγου υπηκόου. Το ζεύγος είχε αποκτήσει ένα τέκνο, τον Diego Descampe, επίσης βελγικής υπηκοότητας, ο οποίος γεννήθηκε στη Γαλλία στις 23 Ιανουαρίου 2000.

13 Από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι η P. Dumont de Chassart ασκούσε μισθωτή δραστηριότητα στη Γαλλία από τις 28 Σεπτεμβρίου 1993 έως την 31η Αυγούστου 2008. Ο G. Descampe, με τη σειρά του, άσκησε μισθωτή δραστηριότητα τόσο στο Βέλγιο, κατά τα διαστήματα 1968-1976 και 1987-1998, όσο και στη Γαλλία, κατά το διάστημα μεταξύ 1989 και 2002. Ο G. Descampe έπαυσε να εργάζεται έκτοτε και έζησε στη Γαλλία υπό καθεστώς «πρόωρης συνταξιοδοτήσεως», χωρίς να εισπράττει κάποιο επίδομα.

14 Στις 25 Απριλίου 2008, ο G. Descampe απεβίωσε στη Γαλλία.

15 Την 31η Αυγούστου 2008 η P. Dumont de Chassart και το τέκνο της επανεγκαταστάθηκαν στο Βέλγιο, όπου η P. Dumont de Chassart, αφού εργάσθηκε για περίπου ένα μήνα, έμεινε άνεργη.

16 Την 13η Οκτωβρίου 2008 η P. Dumont de Chassart υπέβαλε στο ONAFTS αίτηση για τη χορήγηση οικογενειακού επιδόματος για ορφανά τέκνα για τον υιό της.

17 Την 4η Φεβρουαρίου 2009 υπέβαλε στο ONAFTS επίσης αίτηση για τη χορήγηση συμπληρωματικού επιδόματος μονογονεϊκής οικογένειας, από 1ης Σεπτεμβρίου 2008.

18 Στις 9 Μαρτίου 2009 το ONAFS ενημέρωσε την P. Dumont de Chassart ότι το οικογενειακό επίδομα της χορηγήθηκε για την επαγγελματική δραστηριότητα που είχε ασκήσει στο Βέλγιο από την 1η Σεπτεμβρίου 2008.

19 Εξάλλου, το ONAFTS επισήμανε στις 6 Απριλίου 2009, ότι χορηγήθηκε στην P. Dumont de Chassart και συμπληρωματικό επίδομα μονογονεϊκής οικογένειας από την 1η Οκτωβρίου 2008.

20 Αντιθέτως, στις 20 Νοεμβρίου 2009 το ONAFTS απέρριψε την αίτηση της ενδιαφερομένης για τη χορήγηση οικογενειακού επιδόματος ορφανού τέκνου με το αιτιολογικό ότι ο αποθανών G. Descampe δεν είχε θεμελιώσει, κατά το διάστημα των προηγούμενων του θανάτου του δώδεκα μηνών, δικαίωμα για τη λήψη τουλάχιστον έξι μηνιαίων κατ' αποκοπήν επιδομάτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 56bis, παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων.

21 Στις 5 Φεβρουαρίου 2010 η P. Dumont de Chassart άσκησε ενώπιον του tribunal du travail de Bruxelles προσφυγή κατά της ως άνω απορριπτικής αποφάσεως, υποστηρίζοντας ότι το ONAFTS όφειλε να της χορηγήσει το οικογενειακό επίδομα για ορφανά τέκνα λαμβάνοντας υπόψη τον χρόνο ασφαλίσεως που η ίδια είχε συμπληρώσει στη Γαλλία προ του θανάτου του συζύγου της.

22 Στην απόφαση περί παραπομπής το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο είναι αυτό του κράτους μέλους κατοικίας του ορφανού και ότι, ως εκ τούτου, από 1ης Σεπτεμβρίου 2008 επί της καταστάσεως της P. Dumont de Chassart τυγχάνει εφαρμογής το βελγικό δίκαιο. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι, κατά το άρθρο 56bis, παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων, βάση της αιτήσεως για τη χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων για ορφανά τέκνα δύναται να αποτελεί τόσο η κατάσταση του αποθανόντος όσο και του επιζώντος γονέα. Εντούτοις, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η εν λόγω αίτηση δεν δύναται να θεμελιωθεί στην κατάσταση του αποθανόντος γονέα, στον βαθμό που αυτός, κατά το διάστημα των αμέσως προηγούμενων του θανάτου του δώδεκα μηνών, δεν είχε συγκεντρώσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη λήψη τουλάχιστον έξι μηνιαίων κατ' αποκοπήν επιδομάτων δυνάμει των κωδικοποιημένων νόμων. Όσον αφορά την κατάσταση του επιζώντος γονέα, η P. Dumont de Chassart θα πληρούσε την προϋπόθεση αυτή μόνον σε περίπτωση που οι περίοδοι ασφαλίσεως και εργασίας που είχε συμπληρώσει στη Γαλλία η ενδιαφερόμενη μπορούσαν να εξομοιωθούν με περίοδο εργασίας και ασφαλίσεως στο Βέλγιο.

23 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 79, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 αποκλείει την εφαρμογή του κανόνα περί εξομοιώσεως του άρθρου 72 του εν λόγω κανονισμού. Ειδικότερα, η πρώτη διάταξη, που παραπέμπει στο άρθρο 72, αφορά αποκλειστικώς, όπως υποστήριξε

το ONAFTS στο πλαίσιο της κύριας δίκης, τις περιόδους ασφαλίσεως και εργασίας που είχε συμπληρώσει ο αποθανών εργαζόμενος γονέας και όχι τις συμπληρωθείσες από τον επιζώντα εργαζόμενο. Το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 79, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 και, επομένως, της παραπομπής στο άρθρο 72 του εν λόγω κανονισμού είναι πιο περιορισμένο σε σχέση με αυτό του άρθρου 56bis των κωδικοποιημένων νόμων.

24 Το tribunal du travail de Bruxelles διερωτάται, ως εκ τούτου, εάν ο ως άνω περιορισμός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 56bis των κωδικοποιημένων νόμων από το άρθρο 79, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 συνιστά παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων που καθιερώνει το δίκαιο της Ένωσης. Συναφώς, το εν λόγω δικαστήριο εκφράζει επιφυλάξεις σε σχέση με τη διάκριση που θα ήταν σκόπιμο να γίνει μεταξύ των τέκνων γονέων οι οποίοι ουδέποτε εγκατέλειψαν τη βελγική επικράτεια για να ασκήσουν επαγγελματική δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος και των τέκνων των οποίων οι γονείς, πολίτες της Ένωσης, είχαν επί ορισμένο διάστημα την κατοικία τους σε άλλο κράτος μέλος όπου, κατά το κρίσιμο για τη βελγική νομοθεσία χρονικό διάστημα, ο επιζών γονέας εργάσθηκε, ενώ ο αποθανών γονέας δεν άσκησε κάποια επαγγελματική δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, προκειμένου για τα τέκνα της πρώτης κατηγορίας, ο επιζών γονέας που εργάσθηκε στο Βέλγιο κατά την περίοδο αναφοράς δύναται να επικαλεσθεί, πέραν των περιόδων ασφαλίσεως του αποθανόντος γονέα, την περίοδο ασφαλίσεως και εργασίας που ο ίδιος συμπλήρωσε στο Βέλγιο, ενώ, προκειμένου για τα τέκνα της δεύτερης κατηγορίας, ο επιζών γονέας δεν μπορεί να επικαλεστεί τις περιόδους ασφαλίσεως και εργασίας που συμπλήρωσε σε άλλο κράτος μέλος.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το tribunal du travail de Bruxelles αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Παραβιάζει το άρθρο 79[, παράγραφος 1,] του κανονισμού [1408/71] τις γενικές αρχές της ισότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, που κατοχυρώνονται, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 14 της [Ευρωπαϊκής] Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη την 4η Νοεμβρίου 1950, σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με τα άρθρα 17, 39 και/ή 43 ΣΛΕΕ, αν ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει μόνον ως προς τον αποθανόντα γονέα την εφαρμογή των κανόνων εξομοιώσεως των περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή μη μισθωτής εργασίας που προβλέπει το άρθρο 72 του [εν λόγω κανονισμού], με αποτέλεσμα το άρθρο 56bis, [παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων] να μην παρέχει τη δυνατότητα στον επιζώντα γονέα, ανεξαρτήτως ιθαγενείας, εφόσον όμως έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους ή εμπίπτει στο υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του [ίδιου κανονισμού], ο οποίος κατέβαλε εισφορές σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που προβλέπει το άρθρο 56bis, [παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων] να αποδείξει ότι πληροί την προϋπόθεση κατά την οποία, ως δικαιούχος υπό την έννοια του άρθρου 51, [παράγραφος] 3, σημείο 1, [των ίδιων νόμων], θα μπορούσε να είχε αξιώσει τη χορήγηση έξι κατ' αποκοπή μηνιαίων επιδομάτων κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών πριν τον θάνατο, ενώ ο επιζών γονέας, είτε είναι Βέλγος υπήκοος είτε υπήκοος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εργάσθηκε αποκλειστικώς στο Βέλγιο κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που προβλέπει το άρθρο 56bis, παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων της 19ης Δεκεμβρίου 1939 περί οικογενειακών επιδομάτων, μπορεί να το αποδείξει, ενδεχομένως επειδή ουδέποτε εγκατέλειψε τη βελγική επικράτεια;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

26 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσία, αν τα άρθρα 72, 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 έχουν την έννοια ότι επιτρέπουν απλώς να λαμβάνεται υπόψη, προκειμένου να συμπληρωθούν οι περίοδοι ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που απαιτούνται για την απόκτηση σε κράτος μέλος του δικαιώματος χορηγήσεως παροχών για ορφανά, οι περίοδοι που συμπλήρωσε μόνον ο αποθανών γονέας σε άλλο κράτος μέλος, αποκλειομένων των περιόδων που συμπλήρωσε ο επιζών

γονέας. Αν ισχύει αυτό, το εν λόγω δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις του κανονισμού 1408/71 είναι σύμφωνες με τις γενικές αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού 1408/71

27 Προκαταρκτικώς, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ευθύς εξαρχής ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστήριξε η Βελγική Κυβέρνηση στις γραπτές της παρατηρήσεις, οι εκ του αποθανόντος γονέα έλκοντες δικαιώματα, όπως ο G. Descampe, δεν επιτρέπεται να στερούνται της δυνατότητας να ζητήσουν την εφαρμογή του κανονισμού 1408/71, για τον λόγο ότι ο γονέας είχε απολέσει την ιδιότητα του «μισθωτού», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, επειδή δεν ήταν ασφαλισμένος, κατά τον χρόνο του θανάτου του, σε κανέναν από τους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως που απαριθμεί το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

28 Ειδικότερα, δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού 1408/71, το οποίο καθορίζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, αυτός ισχύει για μισθωτούς «που υπάγονται» σε καθεστώς κοινωνικής ασφαλίσεως ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη μέλη κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού (βλ., κατ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 1978, 115/77, Laumann, Συλλογή τόμος 1978, σ. 281, σκέψη 5, και της 25ης Ιουνίου 1997, C-131/96, Mora Romero, Συλλογή 1997, σ. I-3659, σκέψη 21).

29 Στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν αμφισβητείται ότι ο G. Descampe, ο οποίος άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα τόσο στο Βέλγιο όσο και στη Γαλλία κατά τα έτη 1968-2002, ήταν ασφαλισμένος στα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως των εν λόγω δύο κρατών μελών. Επομένως, όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, καίτοι ο G. Descampe απεβίωσε λίγο πριν την ηλικία συνταξιοδοτήσεως, δικαιούνταν, μεταξύ άλλων, σύνταξη γήρατος, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, σε καθένα από τα εν λόγω κράτη μέλη.

30 Εν πάση περιπτώσει, δεν αμφισβητείται ότι, τόσο πριν όσο και μετά τον θάνατο του G. Descampe, η P. Dumont de Chassart, η οποία ζητεί την επίμαχη παροχή για ορφανό τέκνο, ήταν ασφαλισμένη στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, με αποτέλεσμα να έχει την ιδιότητα του «μισθωτού» κατά το άρθρο 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, και, επομένως, να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, δυνάμει του άρθρου 2 αυτού.

31 Επιβάλλεται, συνεπώς, η διαπίστωση ότι κατάσταση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71.

Όσον αφορά την ερμηνεία των άρθρων 72, 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71

32 Όσον αφορά το δικαίωμα σε παροχές για ορφανά τέκνα, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι οι κανόνες που θέτει το άρθρο 78 του κανονισμού 1408/71 αποσκοπούν στον προσδιορισμό του κράτους μέλους η νομοθεσία του οποίου διέπει τη χορήγηση των συγκεκριμένων παροχών, οπότε οι παροχές χορηγούνται, καταρχήν, σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους. Από την παράγραφο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του άρθρου αυτού προκύπτει ότι, στην περίπτωση που ο αποθανών εργαζόμενος είχε υπαχθεί στις νομοθεσίες περισσοτέρων κρατών μελών, οι εν λόγω παροχές χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο δικαιούχος συντάξεως ή το ορφανό τέκνο του αποθανόντος εργαζομένου. Το κράτος μέλος της κατοικίας ορίζεται συνεπώς ως το μόνο αρμόδιο για τη χορήγηση των επίμαχων παροχών (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 1997, C-59/95, Bastos Moriana κ.λπ., Συλλογή 1997, σ. I-1071, σκέψεις 15 και 18, καθώς και της 20ής Οκτωβρίου 2011, C-225/10, Pérez García κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-10111, σκέψη 39).

33 Δυνάμει του άρθρου 79, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, το αρμόδιο κράτος μέλος καταβάλλει τις παροχές σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία «σαν να» είχε υπαχθεί ο αποθανών μισθωτός αποκλειστικά στην ως άνω νομοθεσία.

34 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι διατάξεις του κανονισμού 1408/71 επιτρέπουν απλώς να λαμβάνονται υπόψη, για τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως, οι περίοδοι που συμπλήρωσε ο αποθανών γονέας, εφόσον αυτός έχει ήδη συμπληρώσει μια περίοδο απασχολήσεως ή ασφαλίσεως εντός του κράτους στο οποίο έχει υποβληθεί η αίτηση για καταβολή επιδόματος. Συνεπώς, στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι περίοδοι ασφαλίσεως και απασχολήσεως που συμπλήρωσε η P. Dumont de Chassart στη Γαλλία κατά τη διάρκεια του προγενέστερου του θανάτου του συζύγου της έτους δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για την απόκτηση του δικαιώματος στις προβλεπόμενες από τη βελγική νομοθεσία παροχές για ορφανά τέκνα.

35 Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το άρθρο 78 του κανονισμού 1408/71 ρυθμίζει μόνον, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, σημεία α′ και β′, πρώτο εδάφιο, το δικαίωμα σε παροχές «ορφανού τέκνου αποθανόντος εργαζομένου». Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται, επομένως, όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, στην περίπτωση τέκνων που έμειναν ορφανά μετά τον θάνατο μέλους της οικογενείας του εργαζομένου το οποίο δεν είχε το ίδιο την ιδιότητα αυτή (απόφαση της 14ης Μαρτίου 1989, 1/88, Baldi, Συλλογή 1989, σ. 667, σκέψη 15).

36 Αληθεύει επίσης ότι το άρθρο 79, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, σχετικά με την καταβολή των παροχών, αφορά αποκλειστικώς, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, την κατάσταση του «αποθανόντος».

37 Εντούτοις, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 32 και 33 της παρούσας αποφάσεως, τα άρθρα 78, παράγραφος 2, και 79, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71 θεσπίζουν απλώς έναν «κανόνα συγκρούσεως» αποκλειστικός σκοπός του οποίου είναι ο καθορισμός, στην περίπτωση ορφανών των οποίων ο αποθανών γονέας είχε την ιδιότητα του εργαζομένου, της εφαρμοστέας νομοθεσίας καθώς και του επιφορτισμένου με την καταβολή των προβλεπόμενων στα άρθρα αυτά παροχών εις χρήμα φορέα.

38 Με τις εν λόγω διατάξεις δεν σκοπείται μόνον η αποτροπή της ταυτόχρονης εφαρμογής περισσοτέρων εθνικών νομοθεσιών και των εντεύθεν δυναμένων να προκύψουν περιπλοκών, αλλά επίσης και η αποτροπή του ενδεχομένου τα υπαγόμενα στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 άτομα να στερούνται προστασίας σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως λόγω ελλείψεως οποιασδήποτε εφαρμοστέας νομοθεσίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 11ης Ιουνίου 1998, C-275/96, Kuusijärvi, Συλλογή 1998, σ. I-3419, σκέψη 28).

39 Αντιθέτως, αυτές καθ' εαυτές, οι εν λόγω διατάξεις δεν έχουν ως σκοπό να καθορίσουν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη δικαιώματος παροχών για ορφανά τέκνα. Στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους απόκειται να καθορίσει τις προϋποθέσεις αυτές (βλ. κατ' αυτή την έννοια, απόφαση της 7ης Ιουνίου 2012, C-106/11, Bakker, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

40 Πράγματι, ο κανονισμός 1408/71 δεν προβλέπει κοινό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, αλλά επιτρέπει την ύπαρξη διαφόρων εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως και αποσκοπεί απλώς στον συντονισμό των συστημάτων αυτών. Δέχεται, επομένως, την ύπαρξη διαφορετικών συστημάτων που δημιουργούν διαφορετικές απαιτήσεις έναντι των διαφόρων φορέων, κατά των οποίων ο δικαιούχος έχει άμεσα δικαιώματα είτε δυνάμει μόνο του εσωτερικού δικαίου είτε δυνάμει του εσωτερικού δικαίου συμπληρωμένου εν ανάγκη από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 3ης Απριλίου 2008, C-331/06, Chuck, Συλλογή 2008, σ. I-1957, σκέψη 27).

41 Ελλείψει εναρμονίσεως σε επίπεδο Ένωσης, στη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους απόκειται να καθορίσει τις προϋποθέσεις χορηγήσεως των παροχών στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης (βλ. κατ' αυτή την έννοια, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της

14ης Οκτωβρίου 2010, C-345/09, van Delft κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-9879, σκέψεις 84 και 99, καθώς και της 30ής Ιουνίου 2011, C-388/09, da Silva Martins, Συλλογή 2011, σ. I-5737, σκέψη 71 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

42 Συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ιδιότητα του «αποθανόντος εργαζομένου» συνιστά, στο πλαίσιο των άρθρων 78, παράγραφος 2, και 79, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, αποκλειστικώς, κανόνα συνδέσεως που καθορίζει, αφενός, τη δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων αυτών και, αφετέρου, την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία λαμβανομένου υπόψη του τόπου κατοικίας του ορφανού.

43 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι το κριτήριο συνδέσεως που ορίζει το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71 συνεπάγεται την εφαρμογή της βελγικής νομοθεσίας, ήτοι του άρθρου 56bis, παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 79, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71, η χορήγηση των επίμαχων παροχών απόκειται στις αρμόδιες βελγικές αρχές κατά τη βελγική νομοθεσία, σαν να είχε υπαχθεί ο G. Descampe αποκλειστικώς στην ως άνω νομοθεσία.

44 Εφόσον, κατά πρώτο λόγο, η βελγική νομοθεσία έχει οριστεί, δυνάμει των εν λόγω διατάξεων, ως εφαρμοστέα για τη χορήγηση των παροχών προς ορφανά τέκνα, και δεδομένου, επίσης, ότι επιφορτισμένες για την καταβολή των εν λόγω παροχών είναι οι αρμόδιες βελγικές αρχές, η ύπαρξη, κατά δεύτερο λόγο, δικαιώματος σε παροχές προς ορφανά τέκνα εξαρτάται από το περιεχόμενο της βελγικής νομοθεσίας, ήτοι του άρθρου 56bis, παράγραφος 1, των κωδικοποιημένων νόμων, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 39 έως 41 της παρούσας αποφάσεως.

45 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι η εν λόγω εθνική διάταξη επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως και απασχολήσεως τόσο του αποθανόντος όσο και του επιζώντα γονέα, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει δικαίωμα σε παροχές για ορφανά.

46 Υπό αυτές τις συνθήκες, κατά τη διάταξη του άρθρου 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, οι αρμόδιες βελγικές αρχές πρέπει, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει, στην υπόθεση της κύριας δίκης, δικαίωμα σε παροχές για ορφανά τέκνα, να λάβουν υπόψη τις περιόδους ασφαλίσεως και απασχολήσεως που συμπλήρωσε ο επιζών γονέας σε άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με την αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που καθιερώνει το άρθρο 72 του ίδιου κανονισμού, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α'.

47 Ειδικότερα, η ως άνω διάταξη, η οποία εισάγει μια παρέκκλιση επί της ουσίας, καθιερώνοντας υπέρ του ορφανού αποθανόντος εργαζομένου την αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως, δεν επιβάλλει κανέναν περιορισμό όσον αφορά το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της περί ης ο λόγος εθνικής διατάξεως. Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στη συγκεκριμένη διάταξη δεν γίνεται μνεία της έννοιας του «αποθανόντος εργαζομένου».

48 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει, εντούτοις, ότι το γεγονός ότι οι αρμόδιες βελγικές αρχές λαμβάνουν υπόψη, προς τον σκοπό του συνυπολογισμού, τις περιόδους κατά τις οποίες ασκήθηκαν δραστηριότητες σε άλλο κράτος μέλος προ�ϋποθέτει ότι έχει ασκηθεί μια ελάχιστη δραστηριότητα στο Βέλγιο κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου. Το άρθρο 79 του κανονισμού 1408/71 έχει, συνεπώς, την έννοια ότι υποχρεώνει τους περί ων ο λόγος φορείς να λάβουν υπόψη τη δραστηριότητα που άσκησε η P. Dumont de Chassart στη Γαλλία μόνον σε περίπτωση που με την εν λόγω δραστηριότητα ολοκληρώνεται η περίοδος ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που συμπληρώθηκε στο Βέλγιο. Εν προκειμένω, ούτε ο G. Descampe ούτε η P. Dumont de Chassart μπορούσαν, κατά την εν λόγω κυβέρνηση, να επικαλεστούν ότι είχαν συμπληρώσει τέτοιου είδους περιόδους στο Βέλγιο κατά τη διάρκεια του προγενέστερου του θανάτου του G. Descampe έτους.

49 Αυτή η ερμηνεία δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

50 Όπως έκρινε ήδη το Δικαστήριο στη σκέψη 44 της αποφάσεως της 15ης Δεκεμβρίου 2011, C-257/10, Bergström (Συλλογή 2011, σ. I-13227), ο αρμόδιος για να χορηγήσει οικογενειακή παροχή φορέας κράτους μέλους δεν μπορεί να απαιτεί ότι, πλέον των περιόδων απασχολήσεως ή δραστηριότητας που συμπληρώθηκαν εντός άλλου κράτους, έχει συμπληρωθεί και άλλη μία περίοδος ασφαλίσεως στο έδαφός του.

51 Τόσο το γράμμα του άρθρου 72 του κανονισμού 1408/71 όσο και του παραρτήματος VI, Α, σημείο 7, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο αφορά τη χορήγηση παροχών για ορφανά στο Βέλγιο, στερούνται συναφώς αμφισημίας. Ειδικότερα, η πρώτη από τις ως άνω διατάξεις επιβάλλει να λαμβάνονται υπόψη, στο πλαίσιο του συνυπολογισμού των περιόδων, «οι περίοδοι ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας που συμπληρώθηκαν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους», σαν να επρόκειτο για περιόδους που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο αρμόδιος φορέας, ενώ, κατά τη δεύτερη διάταξη, «λαμβάνονται υπόψη», για τη χορήγηση των παροχών σε ορφανά, οι περίοδοι ασφαλίσεως και απασχολήσεως που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση Bergström, προπαρατεθείσα, σκέψη 41).

52 Εξάλλου, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι ο κανονισμός 1408/71 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 51 της Συνθήκης ΕΟΚ (που κατέστη το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΚ, και κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 42 ΕΚ, και μετέπειτα άρθρο 48 ΣΛΕΕ), βάσει του οποίου το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέσπισε, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, ιδίως με την καθιέρωση ενός συστήματος το οποίο να εξασφαλίζει στους διακινουμένους εργαζομένους και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα τον συνυπολογισμό «όλων των περιόδων» που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες, για την κτήση και τη διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχών όπως και για τον υπολογισμό του ύψους αυτών (προπαρατεθείσα απόφαση Bergström, προπαρατεθείσα, σκέψη 42).

53 Η ερμηνεία αυτή είναι επίσης σύμφωνη με τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 48 ΣΛΕΕ, υπό το πρίσμα του οποίου πρέπει να ερμηνεύονται οι διατάξεις του κανονισμού 1408/71, ο οποίος συνίσταται στην επίτευξη της όσο το δυνατό πληρέστερης εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας των διακινούμενων εργαζομένων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις da Silva Martins, προπαρατεθείσα, σκέψη 70, καθώς και της 12ης Ιουνίου 2012, Hudzinski, C-611/10 και C-612/10, σκέψη 53· βλ., κατά αυτή την έννοια, απόφαση Bergström, προπαρατεθείσα, σκέψη 43).

54 Πράγματι, τα άρθρα 45 ΣΛΕΕ έως 48 ΣΛΕΕ, όπως και ο κανονισμός 1408/71, ο οποίος έχει εκδοθεί προς εκτέλεσή τους, αποβλέπουν, μεταξύ άλλων, στην αποτροπή του ενδεχομένου να υφίσταται ο εργαζόμενος ο οποίος έκανε χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας δυσμενέστερη μεταχείριση, χωρίς να υπάρχει αντικειμενικός δικαιολογητικός λόγος, έναντι του εργαζομένου που έχει διανύσει όλο τον εργασιακό του βίο σε ένα μόνο κράτος μέλος (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις da Silva Martins, σκέψη 76, καθώς και Hudzinski και Wawrzyniak, σκέψη 80).

55 Εν προκειμένω, η άρνηση συνεκτιμήσεως, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει δικαίωμα χορηγήσεως παροχών για ορφανά, των περιόδων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που συμπλήρωσε σε άλλο κράτος μέλος ένας εργαζόμενος, ημεδαπός και επιζών γονέας τέκνου άλλου αποθανόντος εργαζομένου, είναι ικανή να περιαγάγει σε μειονεκτική θέση τον εν λόγω εργαζόμενο εκ μόνου του λόγου ότι άσκησε το δικαίωμά του στην ελεύθερη κυκλοφορία του άρθρου 45 ΣΛΕΕ και, κατά συνέπεια, μπορεί να τον αποθαρρύνει από το να επιστρέψει στο κράτος μέλος καταγωγής του μετά τον θάνατο του συζύγου του στο πλαίσιο ασκήσεως του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας, δυνάμει της ίδιας διατάξεως ή δυνάμει του άρθρου 21 ΣΛΕΕ.

56 Κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε η Βελγική Κυβέρνηση δεν μπορεί να αναιρέσει την ως άνω ερμηνεία.

57 Καταρχάς, το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 574/72, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97, που επικαλέστηκε η συγκεκριμένη κυβέρνηση στις γραπτές της παρατηρήσεις, αφορά ρητώς, κατά το γράμμα του πρώτου της εδαφίου, μόνον τις παροχές ασθενείας μητρότητας, αναπηρίας, γήρατος ή θανάτου (συντάξεις) καθώς και ανεργίας. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή δεν αφορά οικογενειακές παροχές όπως οι επίμαχες εν προκειμένω παροχές για ορφανά.

58 Περαιτέρω, η προπαρατεθείσα απόφαση Pérez García κ.λπ., στην οποία παρέπεμψε η εν λόγω κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, στερείται λυσιτελείας για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, στον βαθμό που δεν αφορά τη συμπλήρωση των περιόδων ασφαλίσεως και απασχολήσεως, κατά την έννοια των άρθρων 72 και 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α′, του κανονισμού 1408/71.

59 Τέλος, όσον αφορά τις αποφάσεις της 24ης Απριλίου 1980, 110/79, Coonan (Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 77, σκέψη 13), καθώς και της 27ης Ιανουαρίου 1981, 70/80, Vigier (Συλλογή 1981, σ. 219, σκέψεις 19 και 20), επίκληση των οποίων επίσης έγινε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, καίτοι αληθεύει ότι το Δικαστήριο έκρινε στις υποθέσεις αυτές ότι, όταν μια εθνική νομοθεσία εξαρτά την υπαγωγή σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως από την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος έπρεπε προηγουμένως να υπαγόταν σε εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ο κανονισμός 1408/71 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξομοιώνουν τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους με εκείνες που έπρεπε να είχαν προηγουμένως συμπληρωθεί εντός της εθνικής επικράτειας, αρκεί η διαπίστωση ότι η υπό κρίση υπόθεση δεν αφορά την υπαγωγή σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, δεδομένου ότι η P. Dumont de Chassart υπαγόταν στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως μισθωτών.

60 Συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα άρθρα 72 και 79, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1408/71 όχι μόνο δεν απαγορεύουν, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, να λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως και απασχολήσεως που συμπλήρωσε ο επιζών γονέας τέκνου αποθανόντος εργαζομένου σε άλλο κράτος μέλος, αλλά, αντιθέτως το επιβάλλουν, σε περίπτωση που η νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους προβλέπει ότι, όχι μόνον ο αποθανών, αλλά και ο επιζών γονέας δικαιούνται παροχές για ορφανά τέκνα, αν έχουν την ιδιότητα του εργαζομένου.

61 Υπό αυτές τις συνθήκες, παρέλκει η εξέταση του κατά πόσον οι εν λόγω διατάξεις του κανονισμού 1408/71 είναι σύμφωνες με τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

62 Λαμβανομένων υπόψη των προπαρατεθεισών εκτιμήσεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 72, 78, παράγραφος 2, στοιχείο β′, και 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α′, του κανονισμού 1408/71 έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση που η εθνική νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει ότι τόσο ο αποθανών όσο και ο επιζών γονέας, όταν έχουν την ιδιότητα μισθωτού, δικαιούνται παροχές για ορφανά, οι εν λόγω διατάξεις επιβάλλουν να λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως και απασχολήσεως που συμπλήρωσε ο επιζών γονέας σε άλλο κράτος μέλος, στο πλαίσιο του συνυπολογισμού των περιόδων που απαιτούνται για την απόκτηση του δικαιώματος χορηγήσεως παροχών στο πρώτο από τα εν λόγω κράτη μέλη. Στερείται συναφώς σημασίας το γεγονός ότι ο επιζών γονέας δεν μπορεί να επικαλεστεί την περίοδο ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που συμπλήρωσε στο συγκεκριμένο κράτος μέλος κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου που προβλέπει η εν λόγω εθνική νομοθεσία για την απόκτηση αυτού του δικαιώματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

63 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Τα άρθρα 72, 78, παράγραφος 2, στοιχείο β′, και 79, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1399/1999 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1999, έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση που η εθνική νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει ότι τόσο ο αποθανών όσο και ο επιζών γονέας, όταν έχουν την ιδιότητα μισθωτού, δικαιούνται παροχές για ορφανά, οι εν λόγω διατάξεις επιβάλλουν να λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως και απασχολήσεως που συμπλήρωσε ο επιζών γονέας σε άλλο κράτος μέλος, στο πλαίσιο του συνυπολογισμού των περιόδων που απαιτούνται για την απόκτηση του δικαιώματος χορηγήσεως παροχών στο πρώτο από τα εν λόγω κράτη μέλη. Στερείται συναφώς σημασίας το γεγονός ότι ο επιζών γονέας δεν μπορεί να επικαλεστεί την περίοδο ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που συμπλήρωσε στο συγκεκριμένο κράτος μέλος κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου που προβλέπει η εν λόγω εθνική νομοθεσία για την απόκτηση αυτού του δικαιώματος.

(υπογραφές)